

TEODORA VIGATO (1953. – 2024.)

U spomen

UDK: 929 Vigato, T.*

792

DOI: 10.15291/csi.4624

Lutki nije lako biti lutka. Zato joj je potreban lutkar (...) Ni lutkaru nije lako biti lutkar. Bez lutke on je običan čovjek. Tek s lutkom on je više nego običan čovjek...
Luko Paljetak, 2007.

Teodora Vigato (1953. – 2024.), sveučilišna profesorica, teatrologinja i istaknuta članica Matice hrvatske, preminula je nakon kratke bolesti 11. kolovoza 2024. godine u 71. godini života. Pokopana je na rodnoj Silbi 14. kolovoza 2024. Komemoracija u spomen na izv. prof. dr. sc. Teodoru Vigato održana je 6. listopada 2024. u Kazalištu lutaka Zadar u organizaciji triju zadarskih institucija: Sveučilišta u Zadru (Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja), Kazališta lutaka Zadar te Ogranka Matice hrvatske u Zadru, čime su odale duboko poštovanje profesorici Teodori Vigato kao tihom pregaocu, potvrđujući njezin odlazak kao nemjerljiv gubitak za Sveučilište u Zadru i zadarsku kulturnu scenu.

***

Teodora Vigato diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zadru Hrvatski jezik i književnost i Pedagogiju. Radila je kao profesorica hrvatskog jezika i književnosti u COUO Juraj Baraković, a od 1999. godine je zaposlena na Visokoj učiteljskoj školi u Zadru, koja osnivanjem Sveučilišta u Zadru postaje Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja. Magistarski rad pod naslovom *Kompozicijske i poetske osobitosti hrvatske prosvjetiteljske drame* obranila je 2001. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, dok je svoj doktorski rad obranila 2007. godine na Sveučilištu u Zadru pod naslovom *Stilske i poetske osobitosti hrvatskih vizija govorenja svetog Bernarda*. Na Odjelu za izobrazbu učitelja i odgojitelja predavala je kolegije vezane uz lutkarstvo i scensku kulturu, stariju hrvatsku književnost te iznimno uspješno vodila dramske radionice.

Teodora Vigato bila je vrlo produktivna autorica, objavila je stotinjak znanstvenih i stručnih radova u uglednim znanstvenim časopisima, monografijama i zbornicima povezanim s teorijom i poviješću lutkarstva te različitim teatrološkim temama iz starije hrvatske književnosti. Bila je jedna od rijetkih znanstvenica koja je tako predano istraživala teoriju i povijest lutkarstva te rado promovirala lutkarske i dramske aktivnosti. Osim sudjelovanja u radu učeničkih, studentskih i amaterskih dramskih društava, redovito je sudjelovala u povjerenstvima dramsko-scenskog stvaralaštva učenika na smotri LiDraNo. Bila je članicom žirija na 27. Susretu lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske (SLUK) 2019., a za 28. SLUK koji se održao 2021. godine bila je izbornica. Bila je predsjednica žirija novog Festivala monodrame u Zadru. Objavila je sveučilišni udžbenik *Metodički pristup scenskoj kulturi* (2011.) koji joj je bio polazište za sveučilišnu nastavu. S Ivicom Vigatom u koautorstvu 2018. godine objavila je knjigu *Pučka drama Artura Lukina. Ki će mi šoldi dati: stil. Jezik, žanr i kontekst*. Uredila je zbornik radova *Lutka je sve, sve je lutka* koji je objavljen 2019. godine. Teodora Vigato objavila je pet znanstvenih knjiga iz povijesti hrvatskog i zadarskog lutkarstva: *Svi zadarski ginjoli* (2011.), *Mile Gatara i zadarsko lutkarstvo* (2015.), *Poetski putevi zadarskog lutkarstva* (2018., u koautorstvu s Vedranom Valčić), *Zadarsko lutkarstvo za 21. stoljeće* (2022.) te monografiju *San putujućeg glumca* (2022.) koju je posvetila zadarskom glumcu lutkaru Zlatku Košti, čime se trajno upisala u povijest zadarskog i hrvatskog lutkarstva. Njezina prva monografija *Svi zadarski ginjoli*, koja nosi podnaslov „Prilozi za povijest Kazališta lutaka Zadar”, prvi je veći znanstveni zahvat u povijest zadarskog lutkarstva, ali i samu teoriju lutkarstva. U njoj se Teodora Vigato uz početke lutkarstva u Zadru pozabavila i repertoarom Kazališta lutaka u Zadru, kao i načelima lutkarske dramaturgije, posebice lirskim načelima i bajkovitošću koju je Luko Paljetak vidio esencijom lutkarske predstave. Drugu znanstvenu monografiju posvetila je Mili Gatari koji je u prvim godinama djelovanja Kazališta lutaka Zadar bio redatelj, glumac i dramaturg. Monografija prati Gatarin rad od osnivanja 1952. godine do trenutka njegove profesionalizacije 1960., razdobljem kada je lutkarski ansambl bio sastavljen isključivo od amatera, pritom interpretirajući vrijednosti koje je Gatara unio u zadarsko lutkarstvo. Prema riječima autorice upravo je u Gatarinu razdoblju zadarsko lutkarstvo stvorilo vlastiti rukopis i ispisalo svoju povijest. Treća monografija koju je objavila u koautorstvu s Vedranom Valčić ponovno je usmjerena iščitavanju povijesti Kazališta lutaka Zadar, no u skladu s teorijom Miroslava Česala prema kojoj je lutkarstvo bliže epskoj nego dramskoj umjetnosti te mu, na tragu razmišljanja Luka Paljetka, dodaju i lirski princip koji se živo razvijao krajem 1970-ih godina kada lutkarska dramaturgija počinje dobivati obilježja lirske poezije. Monografiju *Zadarsko lutkarstvo za 21. stoljeće* Teodora Vigato oblikovala je u dva

dijela, naglasivši preteče zadarskog lutkarstva za 21. stoljeće, Luka Paljetka i Marina Carića koji su usmjerili zadarsko lutkarstvo prema novoj lutkarskoj estetici. Drugi je dio monografije usmjeren izrazu 21. stoljeća koji traži drugačiju poetiku, analizirane su predstave u kojima je u prvom planu vizualna dramaturgija dok je lutka u klasičnom smislu zamijenjena predmetom ili materijalom te se pojavljuju i drugi mediji. Posljednju monografiju posvetila je Zlatku Košti, prvaku Kazališta lutaka Zadar, u kojoj prikazuje njegov lutkarski put kojim se mogu pratiti i promjene u animacijskim postupcima Kazališta lutaka Zadar. Počevši od jednosmjerne komunikacije lutkar-lutka, preko interakcije u kojoj lutka postaje rascijepljeno scensko biće u odnosu prema animatoru i gledatelju, do uporabe maski pod kojom glumac postaje velikom lutkom, naposljetku i pojave novog doba 1990-ih, predstava za odrasle te otvaranje puta prema novim izražajnim sredstvima u animaciji. Osim znanstvenog rada, njezin nastavnički rad na Sveučilištu u Zadru (Odjelu za izobrazbu učitelja i odgojitelja) bio je izniman. Njezina energija i predanost nije ostajala samo na istraživačkom zanosu, ona ju je konstantno usmjeravala i svojim nastavničkim aktivnostima. Uspjela je na generacije studentica i studenata prenijeti istinsku ljubav i strast za umjetnost, kazalište i lutku kao neprocjenjivo odgojno i obrazovno bogatstvo u rukama budućih odgojitelja i učitelja na čemu smo joj iznimno zahvalni. Često bi se u popodnevni satima, kada već polako zgrada Novog kampusa pada u noćni smiraj, iz predavaonice 103 čuo veseli smijeh, rasprava i razgovor. Njezine dramske aktivnosti davale su život zgradi i Odjelu, promovirale su snagu i ljepotu mladosti, i u kombinaciji s njezinim iskustvom oživljavale potpuno novi svijet. Svijet velike lutkarske predstave u kojemu lutka postaje sve i sve postaje lutka, svijet mašte u kojemu je sve moguće. Profesorica Teodora Vigato u punini svog života i rada živjela je i voljela lutkarstvo, voljela je posredovati znanje, energiju i entuzijazam, voljela je studente. Za nju je lutka bila vječita inspiracija, uz nju je lutki bilo lako biti lutka! Njezinim odlaskom Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja izgubio je veliki dio svoje duše i prepoznatljivosti.

Na kraju mi se čini da ipak predanost i strast i u današnjem (ne)vremenu mogu biti prepoznati i nagrađeni istinskom zahvalnošću.

Hvala ti, draga Tea, na svemu!

Počivaj u miru Božjem!

Katarina Ivon